К. В. КІСЯЛЁЎ

Старшыня Соўнаркома БССР

З'ЕДНАНАЯ СОВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

Глава Совецкага ўрада Вячаслаў Міхайлавіч Молатаў у сваім выдатным дакладзе на Унечарговай Пятай Сесіі Вярхоўнага Совета СССР аб знешняй палітыцы Совецкага Саюза, гаворачы аб падзеях непасрэдна звязаных з уступленнем нашых войск на тэрыторыю былой Польшчы, указаў, што наш урад абавязан быў працягнуць руку дапамогі пражываючым на тэрыторыі Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі братам-украінцам і братам-беларусам. Ён так і паступіў.

Пройдуць гады і дзесяцігоддзі, але памяць аб днях работы Народнага Сабрання Заходняй Беларусі і Унечарговай Пятай Сесіі Вярхоўнага Совета СССР ніколі не памеркне. Гэтыя дні ўвойдуць у стагоддзі. Народнае (нацыянальнае) Сабранне Заходняй Беларусі, выражаючы непахісную волю і жаданне народа, агаласіла на ўсёй тэрыторыі Заходняй Беларусі ўстанаўленне Совецкай улады. Народнае Сабранне прыняла дэкларацыю аб уваходжанні Заходняй Беларусі ў састаў Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі. Вызвалены народ уліўся ў вялікую многанацыянальную сям'ю Совецкага народа.

Ажыццявілася мара пакаленняў: штуч-

квадратных кілометраў. Цяпер гэта тэрыторыя павялічылася на 108 тысяч квадратных кілометраў. Цяпер Совецкая Беларусь па займаемай плошчы значна больш Даніі, Бельгіі, Швейцарыі, Галандыі разам узятых. Па плошчы яна амаль роўна Велікабрытаніі (без калоній).

Насельніцтва БССР пасля ўваходжання ў яе састаў Заходняй Беларусі павялічылася з 6 мільёнаў чалавек амаль да 11 мільёнаў, гэта больш чым у Швецыі, Нарвегіі, Фінляндыі, Грэцыі, Венгрыі, Балгарыі і Партугаліі ў паасобку. У СССР Совецкая Беларусь па насельніцтву займае трэцяе месца пасля РСФСР і УССР.

Совецкая Беларусь валодае велізарнымі прыроднымі багаццямі. Яе абшырныя прасторы пакрыты каштоўнымі лясамі — гэтым залатым фондам нашай краіны. Наша рэспубліка мела 3.7 мільёна гектараў лесу, а цяпер плошча лясоў павялічылася на 2.419 тысяч гектараў. Гэта дае магчымасць яшчэ шырэй разгарнуць такія галіны прамысловасці, як лесапільную, запалкавую, фанерную, папяровую, мэблевую, леса-хімічную.

комсамольскія і совецкія арганізацыі, наркаматы, навуковыя ўстановы. Працоўныя Заходняй Беларусі ўжо рэальна адчуваюць нашу брацкую дапамогу.

За час гаспадарання польскіх паноў гарады Заходняй Беларусі прыйшлі ў заняпад. У Беластоку моцна скараціліся вытворчасць, закрываліся адна за другой фабрыкі, зменшылася насельніцтва. У Брэст-Літоўску зусім не развівалася прамысловасць, тут замерла культурнае жыццё. Прышоў у заняпад і горад Пінск. У такім горадзе, як Навагрудак, не было тэатра, радыё. Бяздарныя польскія правіцелі штучна затрымлівалі развіццё гарадоў Заходняй Беларусі. Які рэзкі кантраст з бурна растучымі гарадамі Совецкай Беларусі! У Мінску, Віцебску, Магілеве, Гомелі, Бабруйску, Барысаве і многіх другіх гарадах рэспублікі за гады Совецкай улады ўзніклі гіганты соцыялістычнай індустрыі, пабудаваны выдатныя палацы культуры, вышэйшыя навучальныя ўстановы, тэатры, шматлікія ўстановы па ахове здароўя насельніцтва.

Гарады і сёлы Заходняй Беларусі пачынаюць зараз мяняць сваё аблічча. Прыход новага жыцця адчуваецца на кожным

для вывучэння і арганізацыі працы і зарплаты на тэкстыльных, шкляных, гарбарных, дрэваапрацоўчых і іншых прадпрыемствах.

У Заходняй Беларусі лясы знішчаліся драпежніцкай рубкай. За 20 год гаспадарання паноў тут вырублена больш 30 проц. лясоў. Нашы ўстановы распрацоўваюць мерапрыемствы па арганізацыі правільнага вядзення гаспадаркі ў лясах і па наладжванню работы лясной прамысловасці.

У рэспубліцы ёсць вялікія перспектывы для развіцця звераводчай гаспадаркі. У Вілейскім павеце знаходзяцца чатыры звераводчыя гаспадаркі, у якіх налічваецца вялікая колькасць чорна-серабрыстых лісіц. У гаспадарках амаль не было кармоў, адсутнічаў таксама карасін для асвятлення, што затрудняла ахову і догляд лісіц. Зараз прыняты меры да забеспячэння гэтых гаспадарак кармамі, а таксама карасінам. Назіранне за звераводчымі гаспадаркамі ўскладзена на вопытных работнікаў, туды накіроўваецца неабходны зоатэхнічны і ветэрынарны персанал. У Белавежскай пушчы, апрача зуброў, у запаведніках захаваліся алені, дзікія кабаны, рысі, лосі. Навуковыя арганізацыі зоймуцца вывучэннем флоры і фауны Белавежскай пушчы — гэтага выдатнага помніка прыроды.

Спажывецкая кааперацыя БССР вядзе вялікую работу па арганізацыі ў Заходняй Беларусі совецкага кааператыўнага

тва Беластока з Мінска завезена 900 тон мукі.

Ужо ёсць першыя поспехі ў наладжванні культурнага жыцця. У Заходняй Беларусі існавалі школы пад назвай «повшэхныя». Гэтыя школы павінны былі ажыццяўляць усеагульнае абавязковае навучанне. Але фактычна гэта была фікцыя. Ажыццяўленне закона аб усеагульным навучанні для дзяцей усіх грамадзян не забяспечвалася неабходнымі матэрыяльнымі ўмовамі. У Валкавыскім павеце 32 проц. школ былі прыватнымі. Бацькі навучаючыхся абавязаны былі пакрываць расходы па школе, а часам утрымліваць і настаўніка. Школьная сетка была так размешчана, што прыходзілася хадзіць у школу за некалькі кілометраў. Асноўнай прычынай надзвычайна нізкага ахвату дзяцей вучобай з'яўлялася тое, што школа Заходняй Беларусі была прымусова паланізіравана. У Заходняй Беларусі, дзе пераважная большасць насельніцтва — беларусы, — не было ні адной школы на беларускай мове. Зараз школы пераводзяцца на родную мову. «Повшэхная» школа рэарганізуецца ў совецкую пачатковую школу.

Некалькі слоў аб дашкольных установах. Панская Польшча не знаходзіла магчымым утрымліваць за кошт бюджэта дашкольныя ўстановы. Апошнія былі на ўтрыманні добрачынных і рэлігійных таварыстваў. Польскае міністэрства асветы асноўную ўвагу надавала пытанням рэлігійнага выхавання. Зараз органы народ-

па курсы для перападрыхтоўкі наста
каў. Рыхтуецца выпуск падручнікаў,
чэбных планаў і праграм для ўсіх т
школ.

Урад былой Польшчы праводзіў па
ку прымусовага апалячвання працоў
Гэтай палітыцы былі падпарадкаваны
сродкі ідэалагічнага парадку і, у пер
чаргу, друк і літаратура. З прыходам
вонай Арміі працоўныя Заходняй Бе
сі пачалі патрабаваць новую, карэ
кнігу. У гэтых адносінах праро
значная работа. Дзяржаўнае выда
БССР адправіла ў Заходнюю Беларусь
ні тысяч кніг, галоўным чынам, палі
най літаратуры, 40 бібліятэк, і
2 мільёнаў плакатаў, лістовак, лозун
Ужо ў гэтым годзе намячаецца выпус
для Заходняй Беларусі не менш 80
палітычнай, ваеннай, мастацкай,
і іншай літаратуры тыражом у 630
сяч экземпляраў. Ужо выпушча
пасланы ў школы 150 тысяч экзем
раў беларускай граматыкі і 200
букварэй. У будучым годзе мярку
выпусціць літаратуры і падручнікаў
най колькасцю 5.5 мільёна экземпл

Насельніцтва Заходняй Беларусі
ўжо сталінскія клопаты аб здароўі
века. У валасцях адкрыта больш 20
вых бальніц. У Беластоку адкрылася
шчачая бальніца. Для Заходняй Бе
атрымана 20 санітарных машын.

Па просьбе Паўнамоцнай Камісіі На
нага Сабрання Заходняй Беларусі, Ун

З поўным тэкстам дакумента можна азнаёміцца ў бібліятэцы